

COP31 EYLEM GÜNDEMİ SUNUMU 9 HAZİRAN 2026 / BONN

Ekselansları, Kıymetli Meslektaşlarım, Sevgili Dostlar,

Bugün Bonn'da, COP31 Eylem Gündemi'ni sizlerle paylaşmak üzere bir araya gelmekten büyük memnuniyet duyuyorum.

COP31 yolculuğumuzda, dünyamızın yarınları için verdiğiniz sonsuz destek için hepinize şükranlarımı sunuyor, saygıyla selamlıyorum. Hoş geldiniz.

Kıymetli Dostlar,

Eylem Gündemi, uygulamanın itici gücüdür.

COP31 Başkanlığı olarak, sürprizlere yer vermeyen, şeffaf ve adil bir anlayışla hareket ediyoruz. Bu bakışla, yıl boyunca sizlerle istişarelerde bulunduk.

Japonya-Brezilya Diyalogu'nda, Petersberg İklim Diyalogu'nda, ilk Uluslararası Enerji Ajansı Üst Düzey Diyalogu'nda istişare ettik.

Santa Marta Zirvesi'nde, Bakü Dünya Kent Forumu'nda ve Kopenhag İklim Bakanlar Toplantısı'nda sizlere kulak verdik.

Bugün paylaşacağım Eylem Gündemi, bu erken temasların izlerini taşımaktadır. Burada, Bonn'da; bu istişare halkasını daha da genişletmek istiyoruz. Amacımız, gündemimizi hep birlikte daha olgun, daha kapsayıcı ve daha güçlü hale getirmektir.

Değerli Dostlar,

COP31'i paydaşlarımızın katkılarıyla; diyalog, uzlaşa ve aksiyon üzerine inşa ettik. Bu yaklaşımı, uygulama odaklı bir vizyonla "Geleceğin COP'u" olarak konumlandırdık. Aynı zamanda iklim taahhütlerini somut eylemlere, eylemleri de ölçülebilir sonuçlara dönüştürmek istiyoruz.

COP31 Eylem Gündemi; ortaklıkları güçlendirmeyi, pratik çözüm yollarını geliştirmeyi, uygulamaya katkı sağlamayı ve kalıcı bir miras bırakmayı amaçlamaktadır.

Bu kalıcı mirası inşa ederken, Avustralyalı dostlarımızla yakın iş birliği içinde çalışıyoruz. Özellikle değerli dostum Cris Bowen ile iyi bir işbirliğimiz ve diyalogumuz var. Kendisine sizlerin huzurunda teşekkür ediyorum. COP29 Bakü sürecini ve COP30 Belém'de hayata geçirilen Küresel İklim Eylemi Gündemini gözetiyoruz.

Bu çerçevede, COP31 Eylem Gündemi altında on öncelikli tema belirledik. Bu temaları belirlerken yalnızca başlık seçmedik.

Bugün dünyanın en acil ihtiyaç alanlarına, ülkelerin uygulamada karşılaştığı ortak zorluklara ve COP31'in kalıcı miras bırakabileceği alanlara odaklandık.

Bu nedenle; Döngüsel ekonomiye geçişi desteklemek için sıfır atık yaklaşımlarını ve metan gazının azaltılmasını önceliklendirdik.

Çünkü atık meselesi artık yalnızca çevre yönetimi değil, aynı zamanda iklim eyleminde en hızlı sonuç alınabilecek alanlardan biridir.

Adil ve güçlü bir dönüşümün yolu, güvenli enerjiye erişimden geçmektedir. Bu nedenle de; herkes için sürdürülebilir ve güvenli enerji sağlamak amacıyla temiz enerji ve elektrifikasyon çalışmalarını gündemimize aldık.

Gıda sistemlerimizin dönüşümünü sağlamak ve çiftçilerimiz için dirençli bir gelecek inşa etmek adına gıda güvenliği ve sürdürülebilir tarımı öncelikli tema yaptık. Zira, İklim krizinin sofraya, üretime ve kırsal hayata doğrudan etkisi, bu başlığı artık ertelenemez hale getirmiştir.

Sürdürülebilir rekabet gücünü artırmak ve iklim hedeflerine ulaşmak için yeşil sanayileşmeyi gündemimize aldık. İnancımız şu ki; üretim, ticaret ve istihdam bu dönüşümün dışında kaldığında kalıcı sonuç almak mümkün değildir.

Kıyı ve deniz ekosistemlerini korumak amacıyla okyanuslar ve denizleri ayrı bir başlık olarak ele aldık.

Denizlerin; iklim dengesinin, gıda güvenliğinin ve milyonlarca insanın geçim kaynağının merkezinde olduğunu gözler önüne bir kez daha sermiş olduk.

Herkes için güvenli yaşam alanları oluşturmak adına iklim dostu dirençli şehirleri önceliklendirdik. Hepimiz biliyoruz ki; iklim değişikliğinin etkileri en görünür biçimde şehirlerde, mahallelerde ve insanların gündelik hayatında hissedilmektedir.

Gençlerin enerjisinden, heyecanından ve üretkenliğinden en güçlü şekilde yararlanmak için gençlik katılımını Eylem Gündemimizin merkezine yerleştirdik. Bunun sebebi de; gençlerin geleceğin muhatabı olmanın ötesinde, bugünün çözüm ortağı olması gerektiğine olan inancımızdır.

İklim krizinin insan sağlığı, kamu hizmetleri ve toplumsal dayanıklılık üzerindeki etkilerini dikkate alarak, dinamik ve dirençli sağlık sistemlerini gündemimize aldık. Hedefimiz; iklim kaynaklı şokları önceden öngören, bu şoklara uyum sağlayan ve hızla toparlanabilen sağlık altyapılarını desteklemektir.

Ayrıca iklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik ve arazi bozunumu arasında daha güçlü bir sinerji kurmak için sektörler arası ortak eylemleri destekleyeceğiz. Ulusal Katkı Beyanlarının uygulanmasını güçlendirmek ve verilen taahhütleri somut çıktılara dönüştürmek üzere ilave bir destek sistemini de devreye alacağız.

COP31'in temel yaklaşımı aşıktır: başlık üretmek değil, uygulamayı hızlandırmak; niyet beyan etmek değil, sonuç almak. İklim eyleminin sonuçlarını şehirlerde, tarlalarda, sanayide, enerji sistemlerinde, okullarda, hastanelerde ve insanların hayatında hissedilir hale getirmek istiyoruz.

Değerli Katılımcılar,

Bildiğiniz gibi Türkiye, 2023 yılında aynı gün içinde iki büyük deprem yaşadı. "Asrın Felaketi" olarak adlandırılan bu depremlerden sonra, bütün kesimlerle istişare kültürünü sürdürerek doğrudan hedefe odaklandık.

Sayın Cumhurbaşkanımızın güçlü iradesi, Bakanlığımızın koordinasyonu ve yoğun gayretleriyle, iki yıl gibi kısa bir sürede 455 bin konut inşa ederek 11 ilimizi yeniden ayağa kaldırdık. Deprem sonrası inşa sürecinde nasıl çok katmanlı, hızlı ve sonuç odaklı bir çalışma yürüttüysek, COP31 sürecinde de aynı anlayış ve kararlılıkla hareket ediyoruz.

Yüz yüze istişareler, tematik çalışma grupları, uluslararası ortaklıklar ve açık bir dijital platform aracılığıyla farklı sektörlerden paydaşları bir araya getiren kesintisiz bir süreç yürüttük.

Ulusal ve uluslararası paydaşlardan gelen geri bildirimleri, COP31 Eylem Gündemi'nin geliştirilme sürecine sistematik şekilde dahil ettik.

Bundan sonra da uluslararası ortaklarımızla omuz omuza çalışacağız.

COP31 Başkanlığı olarak; kaynak, görünürlük ve siyasi ağırlık sağlayarak on öncelikli tema altında ortak girişimleri destekleyeceğiz.

Ortakların ve Aktivasyon Gruplarının çalışmalarını görünür kılacağız. Onların etkisini artıracak, uygulamaya yönelik ivmenin güçlenmesine katkı sağlayacağız.

Değerli Dostlar,

Az önce COP31 eylem gündemimizin ana çerçevesini sizlerle paylaştım. Şimdi bu gündemi somutlaştıracak, tarafları ortak harekete davet edecek ve uygulama iradesini güçlendirecek küresel hedeflerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum. COP31 başkanlığı olarak tüm tarafları ve uluslararası toplumu bu hedefler etrafında birleşmeye davet ediyoruz.

Evet, yaptığımız tüm toplantılarda bir tema çok net şekilde öne çıktı: Elektrifikasyon. Elektrifikasyon, 1,5 derece hedefine ulaşmak için yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğini tamamlayan ana başlıklardan biridir.

Aynı zamanda karbonsuzlaşmanın en önemli anahtarlarından biridir. Bugün elektrik talebi ciddi biçimde artmaktadır.

Ancak Őebeke yetersizlikleri, finansman açıkları, politika uyumsuzlukları ve yüksek ilk yatırım maliyetleri elektrifikasyonda ilerlemeyi sınırlamaktadır.

Tüm bu zorluklara rağmen, elektrifikasyonun hızlandırılması için küresel ölçekte ortak bir irade ortaya koyarak, 2035 yılına kadar yüzde 35 elektrifikasyon oranına ulaşılmasını hedefliyoruz.

“2035’e kadar yüzde 35” hedefi, COP31 Başkanlığımızın temel önceliklerinden biri olacaktır.

Antalya’da düzenlenecek COP31’e kadar geçen sürede, bu hedef için güçlü bir küresel koalisyon oluşturmak üzere çalışacağız.

İkinci olarak, Sayın Cumhurbaşkanımızın eşi, Saygıdeğer Emine Erdoğan Hanımefendi’nin başlattığı Sıfır Atık Hareketi ve metan azaltımı konusunun altını çizmek istiyorum. Bu girişimle, sıfır atığı iklim politikasında daha üst bir

seviyeye taşımayı hedefliyoruz. Metan gazının azaltılması, küresel ısınmayı yavaşlatmak için en hızlı uygulanabilir fırsatlardan biridir.

Atık sektörü, insan kaynaklı metan emisyonlarının yaklaşık yüzde 20'sini oluşturmaktadır. Elimizde kanıtlanmış ve ölçeklenebilir çözümler bulunmaktadır. Bu durum, özellikle insan kaynaklı atıklardan meydana gelen metan emisyonlarının azaltılması için önemli bir imkân sunmaktadır.

Bütün tarafları, 2035 yılına kadar atık üretimindeki artışın yarı yarıya azaltılması hedefini benimsemeye çağırıyoruz.

Üçüncü olarak, dirençli şehirler Eylem Gündemimizin önemle üzerinde durduğu başlıklardandır. Bu başlığın çok sayıda alt boyutu bulunmaktadır.

Ancak bu aşamada sizlerle özellikle binalarda emisyon azaltımı hedefimizi paylaşmak istiyorum. Binalarda emisyonların azaltılması ve enerji verimliliğinin artırılması, şehirlerin iklim direnci açısından kritik önemdedir.

Bu kapsamda, 2035 yılına kadar bina sektöründe enerji kullanım yoğunluğunun en az yüzde 25 azaltılması hedefini tarafların görüşüne açmak istiyoruz.

Dördüncü olarak, sanayide yeşil dönüşüm başlığını vurgulamak isterim. Sanayide yeşil dönüşüm için üretim ve imalat sektöründe “döngüsel malzeme kullanım oranının” 2035’e kadar en az yüzde 15 seviyesine ulaşması önemli bir kazanım olacaktır.

Bu hedef, hem emisyon azaltımı hem de kaynak tasarrufu bakımından güçlü bir katkı sağlayacaktır.

Beşinci olarak, israfla mücadeleyi, gıda güvenliğini ve iklim farkındalığını birbirinden ayrı başlıklar olarak değil; toplumun bütün kesimlerine yayılması gereken ortak bir dönüşüm alanı olarak ele alıyoruz.

Bugün dünyada milyonlarca insan gıda güvensizliğiyle karşı karşıyadır. İklim krizi; sofrayı, suyu, tarımsal üretimi, kırsal hayatı ve gelecek nesillerin yaşam güvencesini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle gıda, su ve iklim başlıkları arasındaki kopukluğu gidermek; daha dirençli, daha verimli ve daha adil bir sistem kurmak zorundayız.

Bu çerçevede tarımdan sanayiye, eğitimden sosyal yaşama, kamu hizmetlerinden iş dünyasına kadar her alanda israfı azaltan, kaynakları verimli kullanan ve iklim bilincini güçlendiren bir yaklaşımı destekleyeceğiz.

Gençlerin, çiftçilerin, üreticilerin, çalışanların ve toplumun tamamının iklim dirençli uygulamalar konusunda bilgilendirilmesini önemsiyoruz.

Bu kapsamda, iklim değişikliği konularının 2030 yılına kadar eğitim müfredatlarına dahil edilmesini ve yaygın eğitim faaliyetleriyle desteklenerek 2035 yılına kadar toplum genelinde güçlü bir iklim farkındalığı oluşturulmasını hedefliyoruz.

Kıymetli Katılımcılar,

Bütün bu hedefleri hayata geçirirken, ülkelerin farklı koşullarını ve önceliklerini gözeten kapsayıcı bir yaklaşım benimseyeceğiz.

Bu hedeflere ulaşılmasını desteklemek amacıyla, özellikle gelişmekte olan ekonomiler başta olmak üzere tüm ülkelerle yakın iş birliği yürüteceğiz.

Teknik yardım, kapasite geliştirme faaliyetleri ve finansal destek mekanizmalarına erişimin güçlendirilmesine katkı sağlayacağız.

İklim Uygulama Köprüsü olarak tanımladığımız yeni mekanizma, tam da bu boşluğu doldurmayı amaçlıyor.

İklim Uygulama Köprüsü, özellikle gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkelerde iklim hedefleri ile ekonomik ve kalkınma politikaları arasındaki uyumu güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu mekanizma, yatırım yapılabilir bir ortam oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

İklim Uygulama Köprüsü; NDC'ler ile ekonomik politikalar arasında daha güçlü bir bağ kurulmasını destekleyecektir. Ülkelerin önceliklerini yatırım yapılabilir proje portföyelerine dönüştürmelerine yardımcı olacaktır.

Ayrıca uygun finansman çözümleri ve özel sermayenin daha büyük ölçekte harekete geçirilmesi için kolaylaştırıcı bir rol üstlenecektir.

Önemle vurgulamak isterim: İklim Uygulama Köprüsü yeni bir fon değildir. Yeni bir finansman mekanizması değildir. Mevcut girişimlerin alternatifi de değildir.

Tam tersine, mevcut iklim finansmanı ve uygulama ekosistemini destekleyen, aktörler arasındaki ortaklıkları güçlendiren ve uygulamaya odaklanan tamamlayıcı bir girişimdir. COP31 Başkanlığı olarak amacımız, iklim hedefleri ile gerçek yatırımlar arasındaki mesafeyi azaltmaktır. Finansmanın sahaya daha hızlı, daha etkili ve daha sonuç odaklı ulaşmasını sağlamaktır.

COP31 Başkanlığı, Antalya'da gerçekleştirilecek COP31'e hazırlık sürecini kararlılıkla yürütmektedir.

Önümüzdeki hafta ve aylarda, on öncelikli temanın tamamında ve bu temaların ötesindeki alanlarda çalışmalarını ilerletmek istiyoruz.

COP31 ve Küresel İklim Eylemi Gündemi kapsamındaki çalışmalarımızı birlikte başarıya dönüştürmek istiyoruz. Bunu başarmak için COP31 Başkanlığı olarak hepinizin desteğine ihtiyaç duyuyoruz.

Değerli Dostlar,

Bugün dünya yalnızca yeni kararlar beklemiyor. Dünya, verilen kararların hayata geçtiğini görmek istiyor. Çünkü doğa yorgun, insanlık yorgun.

Kuraklık sofraya kadar uzanıyor; seller, bir ömrün emeğini bir gecede alıp götürüyor; yangınlar yalnızca ağaçları değil; hatıraları, yuvaları ve gelecek umudunu da yakıyor. Hep birlikte temiz suya erişemeyen çocuklar için, geleceğini toprağa emanet eden çiftçiler için, evlerini ve umutlarını afetlerde kaybeden aileler için;

Emisyonların salımından sorumlu olmadığı halde en ağır bedeli ödeyen toplumlar için; ve bizden sonra bu dünyayı devralacak nesiller için artık daha hızlı hareket etmeliyiz.

Hz. Mevlânâ Celaleddin Rumi'nin çağrısıyla:

“Dün dünle beraber gitti cancağızım, şimdi yeni şeyler söylemek, yeni şeyler yapmak lazım!” Evet, şimdi yeni şeyler yapma zamanıdır.

Gelin, beklemek yerine harekete geçelim. Gelin, niyeti uygulamaya dönüştürelim. Gelin, taahhütleri sonuca ulaştıralım. Gelin, farklılıklarımızı ortak çözüm gücüne çevirelim.

Antalya'da yalnızca gelecekte bahsetmeyelim; geleceği birlikte şekillendirelim. **Anadolu'nun Gönül Eplerinden Yunus Emre'nin çağrısıyla:** “Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım.” Bonn'da tanıştık, dinledik, Antalya'da yeniden buluşacağız. Ve hep birlikte, iklim eylemini sözden uygulamaya, uygulamadan sonuca taşıyacağız.

Geleceği birlikte şekillendireceğiz.

Hepinize teşekkür ederim.